

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 435/2021-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [redacted] a [redacted] zastúpených advokátom JUDr. Vladimírom Fraňom, Haškova 18, Nové Mesto nad Váhom, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 15 Co 23/2021-100 z 31. marca 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. júna 2021 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 15 Co 23/2021-100 z 31. marca 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Sťažovatelia navrhujú napadnuté uznesenie zrušiť a vrátiť vec krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia ako predávajúci uzavreli s [redacted] a jeho manželkou ako kupujúcimi 15. februára 2002 kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bol prevod vlastníckeho práva k rodinnému domu a záhrade. Neskôr boli tie isté nehnuteľnosti predmetom darovacej zmluvy z 2. júna 2008 (v znení dodatku z 1. októbra 2008) medzi [redacted] a manželkou ako darcami a sťažovateľmi ako obdarovanými.

Z ústavnej sťažnosti tiež vyplýva, že na Okresnom súde Trenčín je vedené exekučné konanie o vymoženie sumy 39 178,22 eur proti povinnej obchodnej spoločnosti [redacted],

a povinnému [REDAKOVANÉ] v prospech oprávnenej obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „oprávnená“ alebo „žalovaná“). Proti povinnej obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], bolo exekučné konanie zastavené vzhľadom na to, že spoločnosť zanikla.

Exekučnému konaniu predchádzalo konanie, v ktorom sa oprávnená domáhala určenia, že darovacia zmluva medzi povinným [REDAKOVANÉ] a jeho manželkou (darcovia) a sťažovateľmi (obdarovaní) je proti nej právne neúčinná. V tomto konaní bola v konečnom dôsledku oprávnená úspešná, v dôsledku čoho začala svoju pohľadávku exekučne vymáhať.

3. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti uviedli, že na Okresnom súde Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) prebieha konanie o vylúčenie veci z exekúcie. V predmetnom konaní vystupujú sťažovatelia v procesnom postavení navrhovateľov a predmetom konania je vylúčenie rodinného domu a záhrady z exekúcie. Sťažovatelia spolu so žalobou o vylúčenie veci z exekúcie podali aj návrh na vydanie neodkladného opatrenia.

Okresný súd uznesením č. k. 50 C 94/2020-71 z 25. novembra 2020 (ďalej len „uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia“) nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil povinnosť zdržať sa realizácie výkonu exekučného záložného práva až do právoplatného skončenia vo veci samej.

4. Proti uzneseniu o nariadení neodkladného opatrenia podala žalovaná odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že uznesenie okresného súdu o nariadení neodkladného opatrenia zmenil a návrh na neodkladné opatrenie zamietol.

5. Krajský súd v relevantnej časti napadnutého uznesenia uviedol: *„V konaní o nariadenie neodkladného opatrenia spočíva povinnosť tvrdenia, dôkazná povinnosť a dôkazné bremeno pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia výlučne na tom, kto ho navrhuje s tým, že smeruje k osvedčeniu tých procesných a hmotnoprávných skutočností, ktorých pravdepodobnosť môže vyústiť do záveru o legálnosti (potrebe, naliehavosti, primeranosti) nariadenia neodkladného opatrenia. Unesenie dôkazného bremena v tomto konaní predpokladá len to, aby žalobca súdu aspoň navrhol dôkazy základného významu pre osvedčenie nároku, ktorý má byť dočasne chránený neodkladným opatrením, ako i dôkazy na osvedčenie naliehavosti, primeranosti a nevyhnutnosti dočasného opatrenia. To však neznamená, že súd môže nariadiť neodkladné opatrenie len na základe tvrdení toho, kto jeho nariadenie navrhuje, bez osvedčenia aspoň základných skutočností, ktoré by umožnili prijať záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, a bez osvedčenia nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy.“*

Krajský súd zároveň zhrnul, že sťažovatelia sa vo veci samej domáhajú vylúčenia vecí z exekúcie z dôvodu, že kúpnu zmluvu aj darovaciu zmluvu – na podklade ktorej nadobudli vlastníctvo k nehnuteľnostiam – považujú za neplatné právne úkony. V tejto súvislosti krajský súd konštatoval, že *„Na osvedčenie svojho nároku predložili, o. i., rozhodnutia Okresného súdu Nitra vydané vo veci vedenej pod sp.zn. 12 C 55/2011, Krajského súdu Nitra sp. zn. 8 Co 38/2012, 8 Co 142/2014, z ktorých vyplýva, že právoplatne bolo vyslovené, že darovacia zmluva zo dňa 2.6.2008 v znení jej*

dotatku zo dňa 1.10.2008, na základe ktorej [REDAKOVANÉ] a jeho manželka [REDAKOVANÉ] darovali dané nehnuteľnosti [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (v roku 2002 predávajúcim) do podielového spoluvlastníctva každému v podiele 1/2, je voči žalobcovi [REDAKOVANÉ].. (v predmetnej právnej veci žalovanému) právne neúčinná. Je notorietou, že právnou neúčinnosť podľa ustanovenia § 42a a nasl. Občianskeho zákonníka možno vysloviť len u platného právneho úkonu. Keďže konanie na Okresnom súde Nitra vedené pod sp.zn. 12 C 55/2011 je právoplatne skončené, vyplýva z neho, že súdy posúdili darovaciu zmluvu a predtým kúpnu zmluvu ako platné právne úkony...

Ak by mala byť kúpna zmluva neplatná, potom žalobcovia nevysvetlili, prečo uzatvárali darovaciu zmluvu. Nevysvetlili, prečo sa domáhajú právnej a súdnej ochrany, keď, teraz podľa ich názoru, uzavreli neplatný právny úkon (kúpnu zmluvu) a dôvod neplatnosti mal existovať už v čase jej uzavretia. Na tomto mieste odvolací súd zdôrazňuje, že dôvod neplatnosti právneho úkonu žalobcovia vznášajú až v predmetnom súdnom konaní.“

Napokon krajský súd uviedol, že z uznesenia okresného súdu nevyplýva, ktoré skutočnosti vyplývajúce z predložených dôkazov považoval okresný súd za splnené pre úspešnosť sťažovateľov, resp. ktoré odôvodňujú splnenie podmienok uložených § 325 ods. 1 Civilného sporového poriadku, a teda k akým skutkovým záverom dospel a ako následne vec právne posúdil.

Na záver krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol: „Nemožno súhlasiť ani s postupom súdu prvej inštancie, keď neskúmal samotnú opodstatnenosť nárokov žalobcov z dôvodu, že uvedené nie je účelom neodkladného opatrenia, že samotné hmotnoprávne posúdenie nárokov žalobcov bude predmetom až konania vo veci samej, že vychádzal iba z rozhodujúcich skutočností smerujúcich k osvedčeniu účelnosti vydania neodkladného opatrenia. Totiž ak sa žalobca po začatí konania vo veci samej domáha nariadenia neodkladného opatrenia, a teda úpravy vzťahov do právoplatného skončenia konania vo veci samej, o čo ide v prejednávanej veci, musí sa súd zaoberať aj samotnou opodstatnenosťou nárokov žalobcov vo veci samej.“

II.

Argumentácia sťažovateľov

6. Sťažovatelia sú presvedčení, že v konaní boli splnené zákonné predpoklady na vydanie neodkladného opatrenia a že osvedčili dôvodnosť svojho nároku a nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti tiež vyjadrili presvedčenie, že sú vlastníkami exekvovaných nehnuteľností a že [REDAKOVANÉ] (povinný v exekučnom konaní) s manželkou k týmto nehnuteľnostiam nikdy nenadobudli vlastnícke právo. V tejto súvislosti sťažovatelia uviedli: „Uzavretím uvedenej kúpnej zmluvy, tak chceli zastrieť darovanie...“ Sťažovatelia uviedli, že podľa ich názoru aj disimulovaný právny úkon – darovacia zmluva – je neplatný, „nakolko z jej písomného znenia nevyplýva úmysel darovať nehnuteľnosti“.

7. V súvislosti s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia sťažovatelia v ústavnej sťažnosti argumentovali: „Vzhľadom na uvedené skutkové okolnosti a doručení dražobnú vyhlášku, sú sťažovatelia v 1. a 2. Rade toho názoru, že v ich prípade bola splnená podmienka odôvodnenej

potreby dočasnej úpravy pomerov účastníkov, a že v danom prípade je aj reálny predpoklad, že môžu byť, a aj sú ohrozené ich Ústavou garantované práva.“

8. Sťažovatelia predovšetkým nesúhlasia s tvrdením krajského súdu, o ich nepreukázaní, že exekučné záložné právo sa v rámci daných nehnuteľností realizuje. Sťažovatelia v tejto súvislosti uviedli, že prílohou žaloby, ako aj návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia bol exekučný príkaz na zriadenie exekučného záložného práva, ako aj dražobná vyhláška z 2. novembra 2020.

Okrem toho sťažovatelia nesúhlasia ani s tvrdením krajského súdu vo veci zisťovania miery opodstatnenosti ich nároku ako žalobcov a napadnuté uznesenie krajského súdu považujú za arbitrárne.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti sú výhrady sťažovateľov smerujúce proti uzneseniu krajského súdu, ktorý ako odvolací súd zmenil rozhodnutie okresného súdu tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Sťažovatelia nespokojní s výsledkom posúdenia všeobecného súdu od ústavného súdu očakávajú prehodnotenie záveru, ku ktorému dospel krajský súd, pričom porušenie svojich práv vyvodzujú z nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia. Sťažovatelia tvrdia, že krajský súd ignoroval ich argumenty, a teda chybné vyhodnotil zistené rozhodné okolnosti, čo viedlo podľa ich názoru, k nesprávnemu záveru krajského súdu, že podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia neboli v predmetnej veci naplnené.

10. Z hľadiska sťažovateľmi uplatnenej argumentácie ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pristupuje k preskúmvaniu ústavných sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením, zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými nariaďujú či zrušujú neodkladné opatrenia, a to nielen preto, lebo nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, lebo ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania (spravidla) nezasahuje konečným spôsobom. Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o vydaní neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie, resp. zrušenie pristupuje len za celkom výnimočných okolností, ako to bolo zaužívané judikatúrou v súvislosti s posudzovaním predbežných opatrení podľa Občianskeho súdneho poriadku. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (m. m. I. ÚS 19/2020, II. ÚS 407/2020).

11. Bez ohľadu na uvedené ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že aj v konaní o návrhu na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie o návrhu na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia musí mať predovšetkým (rovnako ako iné rozhodnutia) zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené.

12. Podľa ústavného súdu teda sťažovateľmi napadnuté uznesenie krajského súdu známky zjavnej svojvôle nenesie.

13. Sťažovatelia návrh na vydanie neodkladného opatrenia odôvodnili tvrdením, že vo vzťahu k predmetným nehnuteľnostiam bolo vydané poverenie na vykonanie exekúcie, ktorá sa realizuje dražbou, a tiež tvrdením o neplatnosti kúpnej (ktorá predchádzala darovaniu), ale aj darovacej zmluvy.

Krajský súd svoje rozhodnutie založil na tom, že uznesenie okresného súdu bolo nedostatočne odôvodnené, resp. nevyplývalo z neho, na základe akých skutočností okresný súd považoval podmienky pre vydanie neodkladného opatrenia za splnené. Krajský súd v napadnutom uznesení v bodoch 5.1 až 6.3 uviedol teoreticko-právne východiská pre posudzovanie splnenia podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia. V ďalšej časti zdôraznil, že sťažovatelia (navrhovatelia) predložili ako dôkaz právoplatné rozhodnutie osvedčujúce, že darovacia zmluva je proti žalovanej právne neúčinná. Tak ako krajský súd, aj ústavný súd upriamuje pozornosť sťažovateľov na to, že v zmysle § 42a Občianskeho zákonníka za právne neúčinný úkon môže byť vyhlásený len platný právny úkon.

14. Krajským súdom prijaté závery v napadnutom uznesení vychádzajú podľa názoru ústavného súdu z logickej úvahy súladnej so zmyslom a s účelom neodkladného opatrenia, opierajúcej sa o primerané odôvodnenie. To v plnej miere zodpovedá skutočnosti, že ide o odôvodnenie rozhodnutia predbežnej povahy o neodkladnom opatrení reagujúce na skutočnosti, ktoré sú podstatné pre posúdenie splnenia zákonných predpokladov na nariadenie neodkladného opatrenia, resp. jeho nenariadenie. Je vecou všeobecných súdov, aby vyhodnotili splnenie zákonných podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia, pričom do vyhodnotenia dôvodnosti návrhu jeho nariadenia ústavný súd zásadne nie je oprávnený zasahovať alebo právny názor všeobecného súdu nahrádzať svojím uvážením (porov. III. ÚS 169/2010, III. ÚS 281/07, II. ÚS 407/2020).

15. Argumentácia krajského súdu zodpovedá príslušným ustanoveniam Civilného sporového poriadku o predpokladoch (ne)vydania neodkladného opatrenia, jeho závery nemožno považovať za arbitrárne či svojvoľné, a tak z ústavného hľadiska za neospravedliteľné a neudržateľné, teda za také, ktoré by mali za následok porušenie práv sťažovateľov.

Bez významu nie je ani skutočnosť, že hoci aktuálnemu návrhu sťažovateľov na nariadenie neodkladného opatrenia nebolo vyhovené, ochranu sťažovateľmi označených práv poskytuje Civilný sporový poriadok a civilný súd, aj možnosťou podať návrh na neodkladné opatrenie

za splnenia zákonných podmienok znova s uvedením relevantných skutočností odôvodňujúcich jeho nariadenie (§ 329 ods. 3 Civilného sporového poriadku).

1.

16. Keďže ústavný súd vzhľadom na uvedené nezistil žiadnu možnosť porušenia sťažovateľmi označených práv, dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné z dôvodov podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

17. Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, rozhodovacia prax Európskeho súdu pre ľudské práva vylučuje jeho aplikovateľnosť na rozhodovanie v otázke predbežných opatrení (teraz neodkladných opatrení), keďže nie sú rozhodnutiami o občianskych právach alebo záväzkoch (pozri rozhodnutie APIS proti Slovenskej republike č. 39754/98 z 10. 1. 2000, v ktorom sa konštatovala neaplikovateľnosť čl. 6 *ratione materiae* v konaní o zrušení predbežného opatrenia), preto ústavný súd námietku sťažovateľov o jeho porušení považoval iba za súčasť sťažnostnej argumentácie, ktorá sama osebe nezakladá dôvod ústavného prieskumu.

18. Z uvedených dôvodov bolo potrebné ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu